

A tall de pròleg

Aquest llibre, de records més que no pas de poemes, l'ha escrit Josep Fàbrega i Selva, fill de Ramon Fàbrega i Balaguer (el Ramonet de cal Bosquetà, de la Vall Seca de Súria), el més petit de tot un estol de germans, i de Maria Selva i Costa, de cal Jepet de Serrateix.

Aquest llibre, de records més que no pas de poemes, posa sobre el paper, perquè les vol retratar, un reguitzell de vivències de tota mena: pors, angoixes, il·lusions, fracassos, descobriments d'espais i de moments... Tot plegat va deixar empremta en aquell noi tímid que sempre va saber que ell no era com els companys d'estudi, perquè a casa seva no hi havia ni llum ni aigua, aquell noi que llegia i llegia, que aprenia a fer de pagès però que no volia ser pagès, aquell noi que havia d'anar a parar al cul del pou de la mina de potassa, però que no volia ser miner, aquell noi que somiava un mar que només havia vist una vegada, aquell noi que no sabia créixer.

La vida el va allunyar de la vall —la veritat és que no en va sortir mai del tot—, i avui hi ha volgut tornar. Aquest llibre no us parla del que hi ha trobat, us parla de tot el que ell encara hi veu, però que ja fa molts anys que en va desaparèixer. A la vall ja no hi ha res, perquè ni la vall, ni la casa, ni els feixons, ni els marges, ni els terrossos, ni l'aire que s'hi respira ja no és la suma de colors i d'emocions que li van enfosquir la pell.

Aquest llibre, de records més que no pas de poemes, s'ha escrit des de l'emoció. Gràcies per voler-la compartir amb mi, aquest home avui ja força gran que ha crescut sense arrels i que tampoc no ha après a navegar.

Xeric

Ningú no ho sap, i els límits de les hores
t'inviten inclements a la desfeta
que duus clavada amb fel al moll dels ossos.
Ningú no ho sap, ningú, i aquest silenci...
Els rostolls et travessen l'espina
i amb un venci t'has fet un nus al sexe
perquè resti en somort. Sents les cigales?
Xerriquen, xerrotegen i s'esbafen
bo i mirant-te, tot nu. Quin espectacle!
Verolarà el raïm i seràs lluny,
es vinclarà el sarment curull de fruit
i no hi seràs. Les figues coll de dama
esperaran, estoiques, les formigues
i els ametllers s'esqueixaran de branques.
La casa del teu pare, la masia,
ja no s'adorm amb tu. Vols que ho escampi
a tots els vents? Aquesta malifeta
et cremarà per dins per anys que visquis.

Que malparit. Fins els gripaus et fugen.

Totes les citacions són fragments de poemes del llibre *La pluja sobre els palaus*, d'Olga Xirinacs.

Hi he tornat i s'havien perdut
aquells que un dia m'esperaven.

És lluny, segur, la mar, i el verd de l'aigua
planta miralls als ràfecs que la vinya
esgrafia al pendent. Una barraca
s'amaga al bardissar que la disfressa
amb l'heura de l'oblit. Hora de calma
i de terrossos bruts. El vent transita
sense blegar els xerrics de les cigales
als dos olivers morts que encara peixen
ombra i ressol al cóm de la mirada.
S'encenen els records, i reverberen.
El camí de tornada ressuscita
l'ànima de la vall quan les paraules
despertem els colors. Fes la collita
de l'ombra i de les pors, i dels oracles.

Només la llum té força per obrir les
finestres del vell mas, aquesta tarda.

Taula

- 11 A tall de pròleg
- 13 Xeric
- 17 És lluny, segur, la mar, i el verd de l'aigua...
- 18 Un esparver, gargot enmig les blaves...
- 19 Quatre carreus gens escairats, la resta...
- 20 No queda cap mirall on enllorar-me...
- 21 L'ombra morta i el tro de la cisterna...
- 22 He trobat tres pinyols d'albercoc. Eren...
- 23 Ja no hi ha boll als sécs de la pallissa...
- 24 Aquest llegany de boira que engargussa...
- 25 Reguel, aquesta és la paraula. Sobta...
- 26 M'esquitxen de ponent les quatre teies...
- 27 Quants combats vaig escriure abans d'emprendre...
- 28 He tornat, xop de blaus, damunt de l'era...
- 29 Un cèrcol, un punyal, una baldufa...
- 30 Un remitjot de pomes i, per terra...
- 31 Era hivern al rebost. I la mirada...
- 32 Hi tornaré perquè vull oblidar-la...
- 33 Com ombres de lloguer són les paraules...
- 34 Avança la tardor cremant l'obaga...
- 35 I diuen que ja han dit que això s'acaba...
- 36 M'he emmascarat els dits, i la reïna...
- 37 Era dret el camí, sense cap ombra...
- 38 La cuina és un pecat amb creu i amb cara...
- 39 Encara sóc aquí, llescant silencis...
- 40 No sé com allunyar-me de la negra...
- 41 Una boira tenaç calça la plana...

- 42 Tentineja l'esguard mentre s'enllora...
43 He esperat, sense pors, que l'horabaixa...
44 Hi havia un magraner darrere casa...
45 Fa fred a dins de casa. Ja és setembre...
46 Sense camins ni vent, i sense oracles...
47 Sé que és negra la llum dins la cisterna...
48 No reconec el vent. Sento que puja...
49 Era un pecat dir l'aigua: el que es podia...
50 Hem vist créixer plegats una muntanya...
51 Sóc viu en tot el que he buscat, en l'ombra...
52 Duc el pes dels records a les parpelles...
53 És buida de ressons, avui, la bauma...
54 "S'hauria d'arrencar l'herba, a les cebes...
55 Vull parlar de clarors, de focs, d'espelmes...
56 Tinc un llibre a les mans, fa moltes hores...
57 Baixa la llum a tomballons les feixes...
58 De vegades plovia, i amb prou ganes...
59 Degoten rojos tolls de llum gebrada...
60 Arribarà el moment d'hissar la vela...
61 Ara un mussol, silenci gris que vola...
62 Feia fred, i fa fred; molt fred, encara...
63 Va ser negra, la nit, i ho és encara...
64 I la tardor s'ajup i crema els salzes...
65 I el so de l'aigua m'és estrany i xopa...
66 I xipolleja el vent a l'altra banda...
67 Repicava en les teules, i era fonda...
68 Són cecs els finestrons; barren la posta...
69 La llum era un pecat; l'aigua, un miratge...
70 Va ser curt l'aixovar: tres tovalloles...
71 Em recordo del vent, quan la galerna...

- 72 I ve l'hivern, i l'ombra se'm desglança...
- 73 Record de Naixement, la Santa Cena...
- 74 He vingut sol. Calia així, sense ombres...
- 75 Hi ha records de no res penjats als arbres...
- 76 M'he trobat una estella sota l'ungla...
- 77 I no arribaven mai, la sal, ni l'ambre...
- 78 Esclava als dinou anys, la mare talla...
- 79 Vaig salpar sense vent i sense vela...
- 80 No vaig conèixer el pols de cap miratge...
- 81 Vaig aprendre a ser ric. El verd llastava...
- 82 Per què tornem a l'era dels fogatges...
- 83 La Vall Seca de Súrria
- 85 Cal Bosquetà